

Sygn. akt VU 6172/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk

Protokolant p.o. stażysty Ewelina Hrynczyszyn

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku D. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o rentę socjalną

na skutek odwołania D. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 10 czerwca 2014 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 6172/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 czerwca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił D. Z. prawa do renty socjalnej z uwagi na to, iż wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

Powyższą decyzję zaskarżyła w dniu 20 czerwca 2014 roku D. Z., kwestionując ocenę jej stanu zdrowia przez organ rentowy.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił, co następuje:

D. Z. urodziła się w dniu (...). W dniu 6 czerwca 1980 roku ukończyła (...) Liceum Ogólnokształcące im. J. D. w T. i otrzymała świadectwo dojrzałości.

(dowód: zaświadczenie k. 3 akt rentowych)

Wnioskodawczyni po ukończeniu szkoły była zatrudniona:

- od dnia 1 kwietnia 1982 roku do dnia 30 czerwca 1982 roku w (...) w W. na umowę o pracę;

- od dnia 23 września 1982 roku do dnia 22 kwietnia 1983 roku w Fabryce (...) w T. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku księgowej;

- od dnia 26 lipca 1983 roku do dnia 31 stycznia 1985 roku w (...) Oddział w T. Fundusz (...) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku referenta;

- od dnia 30 kwietnia 1985 roku do dnia 31 maja 1985 roku w (...) w T. Wydział (...) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku referenta;

- od dnia 1 października 1986 roku do dnia 29 lutego 1988 roku w Wojewódzkim Związku (...) w P. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku referenta w sekcji skupu;

- od dnia 1 lutego 1988 roku do dnia 31 grudnia 1989 roku w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w T. Zakład Pracy (...) na stanowisku chałupnika.

- od dnia 31 stycznia 1990 roku do dnia 31 listopada 1992 roku wnioskodawczyni zarejestrowana jako osoba bezrobotna poszukująca pracy, pobierała zasiłek dla bezrobotnych;

- od 1992 roku do 1994 roku prowadziła jako osoba współpracująca działalność gospodarczą – handel obwoźny;

- od dnia 14 kwietnia 1994 roku do dnia 13 kwietnia 1995 roku wnioskodawczyni zarejestrowana jako osoba bezrobotna poszukująca pracy, pobierała zasiłek dla bezrobotnych;

- od dnia 3 stycznia 2011 roku do dnia 31 marca 2011 roku w Stowarzyszeniu (...) w O. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pracownika ochrony środowiska;

- od dnia 1 kwietnia 2011 roku do dnia 8 czerwca 2011 roku w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pracownika ochrony środowiska.

(dowód: wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy k.5-8; świadectwa pracy k.9,k.11, k. 12, k. 13, k. 14, k.16, k. 17)

Wnioskodawczyni posiada dwoje dzieci.

(dowód: akt urodzenia k. 10, k. 15)

Wnioskodawczyni ukończyła studium policealne. Przez około 20 lat prowadziła handel obwoźny.

(okoliczności bezsporne; dowód: wywiad lekarski – k. 32 akt rentowych).

W dniu 26 marca 2014 roku D. Z. złożyła wniosek o przyznanie prawa do renty socjalnej.

(dowód: wniosek o rentę k. 1-2 akt rentowych)

W dniu 27 marca 2014 roku D. Z. złożyła wniosek o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

(dowód: wniosek o rentę k. 1-2 akt rentowych)

Orzeczeniem z dnia 14 maja 2014 roku Lekarz Orzecznik ZUS nie uznał wnioskodawczyni za całkowicie niezdolną do pracy.

Orzeczenie zostało wydane w oparciu o dokumentację medyczną dotyczącą stanu zdrowia wnioskodawczyni oraz opinię lekarza specjalistę chorób oczu konsultanta ZUS.

Lekarz konsultant ZUS w opinii wskazał na brak dokumentacji medycznej do 25 maja 1999 roku i do 31 sierpnia 1980 roku. Wyniki badań wskazały OP do dali z korekcją – 8 Dsph, OL do dali z korekcją – 10 Dsph; OP do

bliży 3,0Dax102=0,3 k.n.p., OL do bliży 2,0Dax61= 0,3 k.n.p. Pole widzenia bez istotnych zmian. Mętniejąca tylna torba. Lekarz konsultant stwierdził wadę wzroku od dzieciństwa, wysoką postępującą krótkowzroczność obu oczu z astygmatyzmem obu oczu oraz zaćmą początkową tylnotorebkową, nie stwierdził częściowej niezdolności do pracy wnioskodawczyni.

(dowód: orzeczenie lekarza orzecznika k. 43 akt rentowych wraz z dokumentacją medyczną k. 40 akt rentowych)

Wnioskodawczyni złożyła sprzeciw od powyższego orzeczenia w wyniku czego sprawę przekazano do rozpatrzenia Komisji Lekarskiej ZUS. Komisja Lekarska w dniu 5 czerwca 2014 roku wydała orzeczenie zgodne z orzeczeniem Lekarza Orzecznika.

Stwierdzono u wnioskodawczyni wysoką postępującą krótkowzroczność z astygmatyzmem obu oczu, zaćmę początkową tylnotorebkową oraz nadciśnienie tętnicze poddające się leczeniu.

(dowód: orzeczenie Komisji Lekarskiej k. 49 akt rentowych wraz z dokumentacją medyczną k. 40 akt rentowych)

Również rozpoznający wniosek wnioskodawczyni o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy lekarz orzecznik w dniu 12 czerwca 2014 roku i komisja lekarska w dniu 15 lipca 2014 roku uznały, że wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy.

(dowód: orzeczenie lekarza orzecznika k. 52 akt rentowych z dokumentacją medyczną k. 40 akt rentowych, orzeczenie Komisji Lekarskiej k. 55 akt rentowych wraz z dokumentacją medyczną k. 40 akt rentowych)

Aktualnie u wnioskodawczyni występują następujące schorzenia:

- wysoka krótkowzroczność obu oczu;
- początkowa zaćma obu oczu;
- przymglenie rogówki oka prawego.

Biegły powołany w sprawie na podstawie akt sprawy, analizy dokumentacji medycznej i po jednorazowym zbadaniu wnioskodawczyni stwierdził, że wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Przyczyną niesprawności narządu wzroku jest krótkowzroczność wysoka obu oczu oraz początkowa zaćma obu oczu. Wada korekcji obu oczu istnieje od dzieciństwa. Stopniowo ostrość wzroku obu oczu wnioskodawczyni uległa pogorszeniu, ale nadal jest na poziomie ostrości wzroku użytecznej.

Wnioskodawczyni nosi soczewki kontaktowe minus 10,5 Dsph.

(dowód: opinia biegłej D. P. (1) k. 20-23)

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dokonał następującej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 982 ze zm) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18 roku życia;
- w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;

- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osobie, która spełnia warunki określone w art. 4 ust. 1 cytowanej ustawy, przysługuje renta socjalna stała – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała lub renta socjalna okresowa – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Przepis art. 5 powołanej ustawy nakazuje przy tym, aby ustalenie całkowitej niezdolności do pracy następowało na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440).

Stosownie do treści art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS za niezdolną do pracy uważa się osobę, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się po pierwsze stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji oraz po drugie możliwości wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 13 ust. 1). Całkowita niezdolność do pracy występuje, gdy osoba utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (art. 12 ust. 1 i 2), z tym iż zachowanie zdolności do pracy w warunkach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych nie stanowi przeszkody w orzeczeniu całkowitej niezdolności do pracy (art. 13 ust. 4).

W świetle wskazanych przepisów całkowicie niezdolną do pracy jest zatem osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy na normalnym rynku pracy, przyczyną tej utraty jest naruszenie sprawności organizmu i nie rokuje, że po przekwalifikowaniu odzyska zdolność do pracy.

W przedmiotowej sprawie w celu ustalenia, czy pełnoletnia wnioskodawczyni jest całkowicie niezdolna do pracy, a jeśli tak, to kiedy powstało naruszenie sprawności organizmu powodujące tę niezdolność, Sąd dopuścił dowód z pisemnej opinii biegłej okulisty D. P. - a więc biegłego, w zakresie której specjalności mieszczą się rozpoznane u wnioskodawczyni schorzenia. Wskazać należy, iż schorzenia wnioskodawczyni są schorzeniami o podłożu okulistycznym i to one determinują stan jego zdrowia.

W sprawie bezspornym jest, iż u D. Z. stwierdzono schorzenie wzroku w postaci wysokiej krótkowzroczności obu oczu, początkowej zaćmy obu oczu, przymglenie rogówki oka prawego. Schorzenie takie ujawnił zarówno konsultant ZUS specjalista od chorób oczu jak i powołany w sprawie biegły. Schorzenia te jednakże nie powodują powstania u wnioskodawczyni całkowitej niezdolności do pracy, skutkującej utratą zdolności do wykonywania jakiegokolwiek pracy na normalnym rynku pracy, a w konsekwencji możliwością przyznania renty socjalnej, na co wskazał w opinii biegły.

Biegły powołany w sprawie na podstawie akt sprawy, analizy dokumentacji medycznej i po jednorazowym zbadaniu wnioskodawczyni jednoznacznie bowiem stwierdził, że wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Przyczyną niesprawności narządu wzroku jest krótkowzroczność wysoka obu oczu oraz początkowa zaćma obu oczu. Wada korekcji obu oczu istnieje od dzieciństwa. Co prawda stopniowo ostrość wzroku obu oczu wnioskodawczyni uległa pogorszeniu, ale nadal jest na poziomie ostrości wzroku użytecznej. W ocenie Sądu biegła D. P. rzeczowo i dokładnie uzasadniła swoje stanowisko odnośnie zdiagnozowanych u wnioskodawcy schorzeń natury okulistycznej i ich wpływu na jego zdolność do pracy. W ocenie biegłej stopień zaawansowania rozpoznanych przez nią schorzeń nie czyni wnioskodawcy całkowicie niezdolnym do pracy zarobkowej.

Ustalając niezdolność do pracy wnioskodawcy Sąd oparł się na wnioskach opinii w/w biegłego. Opinia sporządzona przez biegłego specjalistę od schorzenia oczu jest rzetelna, rzeczowa, jasna, pełna i należyście uzasadniona. Biegły sporządził opinię po zapoznaniu się z całą dostarczoną przez wnioskodawczynię dokumentacją lekarską wnioskodawcy i po dokonaniu osobistego jego badania.

Sąd podzielił zatem wnioski opinii jako nie budzące zastrzeżeń, iż wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Wnioski opinii znajdują przy tym potwierdzenie nie tylko w dokumentacji medycznej, ale również w pozostałym materiale dowodowym, w tym dotyczącym przebiegu drogi zawodowej wnioskodawczyni. Wnioskodawczyni bowiem po ukończeniu szkoły podejmowała pracę w pełnym wymiarze czasu pracy u pracodawców nie posiadających statusu zakładu pracy chronionej, w tym na stanowiskach wymagających ostrości wzroku - księgowa, referent, pracownik ochrony środowiska, prace biurowe. Przez wiele lat prowadziła handel obwoźny. Ostatnio była zatrudniona w 2011 roku. Okoliczność zatem, iż wnioskodawczyni posiada niewątpliwie trudną sytuację finansową, nie ma pracy, nie jest przesłanką do stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy.

Na marginesie również należy podnieść, iż mimo istnienia wady wzroku od dzieciństwa, wnioskodawczyni ukończyła szkołę podstawową, liceum oraz studium policealne w normalnym trybie. Przy istniejącej wysokiej krótkowzroczności wnioskodawczyni prowadziła aktywne życie zawodowe, wykonywała zarówno prace związane z jej kwalifikacjami wyuczonymi jak i nabywała nowe kwalifikacji. Prowadziła również działalność gospodarczą.

Tymczasem należy podnieść, iż renta socjalna ma charakter świadczenia zabezpieczającego, a jej celem jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego ze względu na to, że całkowita niezdolność do pracy powstała przed wejściem na rynek pracy (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2008 r., sygn. akt I UK 264/07, M.P.Pr. (...)). Zgodnie z art. 4 ustawy o rencie socjalnej, świadczenie to przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia, w trakcie nauki lub nauki w szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Charakter tego świadczenia rzutuje na wykładnię pozostałych przepisów ustawy, co zostało dostrzeżone przez Sąd Najwyższy w wyroku z 19 kwietnia 2011 r., sygn. akt I UK 343/10. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia stwierdzono bowiem, że ustawa o rencie socjalnej w art. 2 i 4 zawiera pozytywne przesłanki, których niespełnienie wyklucza możliwość skutecznego ubiegania się o prawo do renty socjalnej. Przepisy art. 7 i art. 8 oraz art. 9 ust. 2 powołanej ustawy ustanawiają z kolei przesłanki negatywne. Ich spełnienie, nawet wówczas gdy zostają spełnione warunki określone treścią art. 2 i 4 ustawy, powoduje, że renta socjalna nie będzie przysługiwać. Jak wskazał Sąd Najwyższy wypełnienie hipotezy norm prawnych zawartych w przepisach ustanawiających negatywne przesłanki przyznania renty, zgodnie z ich wykładnią gramatyczną, oznacza, że prawo do renty socjalnej nie może zostać przyznane. Jak wskazał Sąd Najwyższy w art. 7 ust. 1 powołanej ustawy nie chodzi o samą niemożność wypłaty określonego świadczenia, lecz o prawo do niego. Zdaniem Sądu Najwyższego za przyjęciem takiego sposobu rozumienia tego przepisu przemawia jego wykładnia celowościowa. Nie może bowiem budzić wątpliwości fakt, że renta socjalna jest świadczeniem mającym szczególny charakter. Analiza pozytywnych przesłanek nabycia prawa do tego świadczenia (art. 2 i art. 4 ustawy), wśród których brak jest przecież wymogu posiadania jakiegokolwiek stażu ubezpieczeniowego, wskazuje jednoznacznie, iż jest ono przyznawane osobom, które ze względu na stan zdrowia powodujący całkowitą niezdolność do pracy powstałą wskutek naruszenia sprawności organizmu powstałego przed wejściem na rynek pracy, nie miały możliwości "wypracowania" stażu ubezpieczeniowego, który dawałby im podstawę do skutecznego ubiegania się przynajmniej o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Renta socjalna stanowi więc świadczenie o charakterze zabezpieczającym, kompensującym brak możliwości uzyskania uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych, a jej celem jest zapewnienie osobie spełniającej ustawowe warunki do przyznania tego świadczenia środków finansowych niezbędnych do życia.

Wnioskodawczyni nie spełniła wskazanych ww. przepisie przesłanek do nabycia prawa do renty socjalnej, co jednoznacznie wynikało z opinii biegłego i zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Należy również podkreślić, iż przeprowadzony dowód z opinii biegłego nie został w sposób skuteczny zakwestionowany w toku postępowania przez skarżącą. Wnioskodawczyni do powyższej opinii nie wniosła żadnych merytorycznych zarzutów. Okoliczność, że wnioskodawczyni nie zgadza się z opinią bez przedstawienia merytorycznych zarzutów, które mogłyby podważyć wiarygodność i prawidłowość oceny dokonanej przez biegłego w opinii, nie mogło skutkować inną oceną opinii biegłej czy powołaniem kolejnego biegłego. Wnioskodawczyni przy tym

nie zgłaszała takich wniosków. Do podważenia opinii sporządzonego przez specjalistę o niekwestionowanym poziomie wiedzy, specjalistę praktyka z doświadczeniem klinicznym, nie mogą zatem prowadzić twierdzenia wnioskodawczynie, iż nie zgadza się on z opinią biegłego, gdyż inaczej ocenia swój stan zdrowia. To na wnioskodawczynie ponadto zgodnie z art. 6 k.c. spoczywał ciężar dowodu, wnioskodawczynie zaś nie wykazała się jakąkolwiek inicjatywą dowodową. To strony - zgodnie z zasadą kontradyktoryjności procesu cywilnego - są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne (art. 232 k.p.c.) Wnioskodawczynie domagając się prawa do renty socjalnej, powinna zatem przed Sądem wykazać spełnienie przesłanek niezdolności do pracy, czego nie uczyniła.

Mając powyższe na uwadze Sąd podzielił opinię biegłego, iż wnioskodawczynie nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy.

Reasumując występujące u wnioskodawczynie schorzenia, są aktualnie na takim etapie zaawansowania, że nie prowadzą do naruszenia sprawności jej organizmu w stopniu uzasadniającym orzeczenie całkowitej niezdolności do pracy.

W tym stanie sprawy Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, iż wnioskodawczynie nie spełniła przesłanek warunkujących przyznanie jej prawa do renty socjalnej, określonych w przepisach powołanych na wstępie rozważań i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.